

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego a) „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Długofalowy plan działania na rzecz lepszego wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku«”

[COM(2020) 94 final]

b) „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie określenia i usuwania barier na jednolitym rynku”

[COM(2020) 93 final]

(2020/C 364/16)

Sprawozdawca: **Gerardo LARGHI**

Współsprawozdawca: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Wniosek o konsultację	a) Komisja Europejska, 22.4.2020 b) Komisja Europejska, 22.4.2020
Podstawa prawna	a) i b) – art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	25.6.2020
Data przyjęcia na sesji plenarnej	16.7.2020
Sesja plenarna nr	553
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	212/2/5

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) popiera przedstawiony przez Komisję długofalowy plan działania na rzecz lepszego wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku ⁽¹⁾.

1.2. EKES pragnie poprzeć i aprobuje komunikat Komisji w sprawie określenia i usuwania barier na jednolitym rynku ⁽²⁾.

1.3. EKES uważa, że zbyt długo niewystarczające lub niewłaściwe stosowanie przepisów UE było piętą achillesową prawa Unii i że z tego powodu nie zajęto się wieloma przypadkami oszustw i działań niezgodnych z prawem. Stosowanie prawa Unii ma zasadnicze znaczenie w budowaniu zaufania przedsiębiorstw i konsumentów oraz w gwarantowaniu, że przedsiębiorstwa, pracownicy i konsumenci mogą korzystać z pełni potencjału jednolitego rynku.

1.4. EKES uważa, że aby strategia wdrażania była skuteczna, musi ona: 1) opierać się na silnym partnerstwie obejmującym wszystkie zainteresowane strony; 2) umożliwić ściślejszą współpracę na szczeblu europejskim między istniejącymi sieciami egzekwowania przepisów, aby zapewnić rozwiązanie problemów dotyczących kilku sektorów jednocześnie; 3) obejmować opracowanie strategii i środków ukierunkowanych na szeroko zakrojone naruszenia przepisów UE i umożliwiających podjęcie jednego skutecznego i przejrzystego działania w zakresie egzekwowania przepisów, aby chronić wszystkie zainteresowane strony i zapewnić transgraniczne egzekwowanie prawa; 4) wykorzystywać potencjał nowych technologii.

⁽¹⁾ COM(2020) 94 final.

⁽²⁾ COM(2020) 93 final.

1.5. EKES wzywa Komisję do uwzględnienia w jej planie działania jasno zdefiniowanej roli odgrywanej przez podmioty społeczeństwa obywatelskiego, przedsiębiorców, pracowników i konsumentów.

1.6. EKES w pełni popiera zamysł Komisji, by przekształcić system rozwiązywania problemów rynku wewnętrznego (SOLVIT) w skuteczne narzędzie domyślne służące usuwaniu nieuzasadnionych barier na jednolitym rynku, przy czym istotne jest, by SOLVIT obejmował bardziej usystematyzowaną procedurę, która pozwoli przekazać istotne przypadki Komisji Europejskiej oraz współpracować we wszystkich branżach i obszarach tematycznych.

1.7. EKES z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę koncentrującą się na **poprawie ocen ex ante restrykcyjnych regulacji zgodnie z dyrektywą w sprawie analizy proporcjonalności** ⁽³⁾. Zaangażowanie zainteresowanych stron w „analizę proporcjonalności” powinno stać się normą, a nie tylko wyjątkiem.

1.8. **Jednolity portal cyfrowy** jest jednym ze sposobów cyfrowego wyjścia naprzeciw potrzebom przedsiębiorstw i konsumentów w zakresie dostępu do informacji online. Punkty kompleksowej obsługi zostaną szybko zintegrowane w ramach jednolitego portalu cyfrowego, tak więc przedsiębiorstwa i konsumenci będą mogli znaleźć wsparcie i potrzebne informacje w jednym miejscu.

1.9. EKES wspiera Komisję w jej wezwaniach do Parlamentu Europejskiego i Rady, by przyjąć wniosek w sprawie egzekwowania dyrektywy 2006/123/WE dotyczącej usług na rynku wewnętrznym, określającej procedurę powiadomień w odniesieniu do systemów zezwoleń i wymogów dotyczących usług ⁽⁴⁾.

1.10. Komitet podkreśla, że kryzys związany z rozprzestrzenianiem się COVID-19 pociąga za sobą poważne zagrożenia dla jednolitego rynku, mianowicie takie, że po zakończeniu się pandemii mogą wzrosnąć różnice między państwami UE pod względem rozwoju gospodarczego, gwarancji społecznych i poziomu dobrobytu.

1.11. Komitet zauważa, że pomimo rzeczywistych osiągnięć jednolitego rynku przedsiębiorstwa i konsumenci nadal zgłaszają zbyt wiele utrzymujących się przeszkód.

1.12. EKES zgadza się z planem działania Komisji, zgodnie z którym „rzeczywiste partnerstwo różnych podmiotów na poziomie europejskim i na poziomie państw członkowskich, odpowiedzialnych za wdrażanie i egzekwowanie przepisów, będzie miało zasadnicze znaczenie dla przezwyciężenia istniejących barier na jednolitym rynku”.

1.13. EKES wzywa zatem Komisję do wykorzystania nowej strategii egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku w celu utworzenia solidnych ram współpracy, które obejmują wszystkie zainteresowane strony zajmujące się kwestią stosowania prawa Unii. Między innymi organizacje powinny być w pełni zaangażowane w prace zapowiadanej Grupy Zadaniowej ds. Egzekwowania Przepisów dotyczących Jednolitego Rynku (SMET), która powinna służyć jako forum do omawiania horyzontalnych aspektów egzekwowania przepisów.

1.14. EKES uważa, że egzekwowanie przepisów jest zasadniczo problemem horyzontalnym i dlatego nie powinno być traktowane w sposób fragmentaryczny. Konieczne jest lepsze zorganizowanie i usprawnienie przepływu pracy między różnymi sieciami egzekwowania przepisów oraz ułatwienie prowadzonej przez nie wymiany informacji i dobrych praktyk.

1.15. Rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów pomogło zbudować pomost między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego a organami egzekwowania prawa dzięki lepszemu uznawaniu ich współpracy. Chociaż ramy te są pozytywne, pozostają one jednak niekompletne i wymagają dalszego ulepszenia, na przykład pod względem szybkości reagowania na ostrzeżenia przekazywane przez obywateli.

1.16. EKES uważa, że w monitorowaniu rynków można pomocniczo wykorzystywać dane i sztuczną inteligencję. Uważa zatem, że te narzędzia cyfrowe powinny być opracowywane na szczeblu UE i udostępniane wszystkim zainteresowanym stronom.

1.17. Organy egzekwowania prawa mają obecnie do czynienia z szerzeniem się nieuczciwych praktyk na jednolitym rynku, a przy tym ich praca często podlega ścisłym ograniczeniom budżetowym. W tym kontekście Komitet wzywa do lepszego wykorzystywania ograniczonych zasobów, lepszej koordynacji między istniejącymi sieciami, rozwijania nowych synergii między wszystkimi podmiotami oraz opracowywania nowych narzędzi opartych na nowych technologiach, mogących przyczynić się do skutecznego wdrażania prawa Unii.

⁽³⁾ Dz.U. L 173 z 9.7.2018, s. 25.

⁽⁴⁾ COM(2016) 821 final.

2. Komunikat Komisji „Długofalowy plan działania na rzecz lepszego wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku” [COM(2020) 94 final] – INT/899

2.1. Wyzwania dla rynku wewnętrznego

2.1.1. Jednolity rynek stanowi trzon projektu europejskiego i ułatwia życie europejskim konsumentom i przedsiębiorstwom. Skuteczny jednolity rynek powinien oferować obywatelom Unii większy wybór usług i produktów oraz lepsze możliwości zatrudnienia. Jednolity rynek powinien pobudzać handel i konkurencję oraz ma zasadnicze znaczenie dla przeprowadzenia ekologicznych, przemysłowych i cyfrowych przemian w UE.

2.1.2. Aby to osiągnąć, Europa musi ustanowić priorytety oparte na kryteriach i postępować zgodnie z ugruntowanymi kryteriami w celu wypracowania jasnych wytycznych politycznych, przyznając bezwzględny priorytet ludziom.

2.1.3. Aby zacieśnić współpracę w zakresie egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku, Komisja Europejska zapowiada utworzenie Grupy Zadaniowej ds. Egzekwowania Przepisów dotyczących Jednolitego Rynku (SMET), której zadaniem będzie dokonywanie oceny zgodności prawa krajowego z przepisami dotyczącymi jednolitego rynku, ustalanie najpoważniejszych barier, przeciwdziałanie nadmiernej regulacji, omawianie horyzontalnych aspektów egzekwowania przepisów oraz śledzenie postępów w realizacji proponowanego planu działania. W związku z tym SMET powinna przyjąć jasne kryteria podejmowania decyzji o tym, które bariery są najbardziej pilne, zgodnie z ich wartością gospodarczą.

2.1.4. Komisja zamierza również stosować mechanizmy zapobiegawcze w celu: zapobiegania nowym barierom w świadczeniu usług na jednolitym rynku; zwiększenia zdolności do wykrywania niezgodności; utworzenia platformy do egzekwowania przepisów online (laboratorium e-egzekwowania przepisów) w celu wymiany informacji na temat nielegalnych i niespełniających wymogów produktów przemysłowych i konsumenckich; ustanowienia wspólnego europejskiego portalu informacyjnego dla organów administracyjnych służącego kontrolom produktów niespożywczych oraz ustanowienia przyszłego punktu kompleksowej obsługi celnej; zapewnienia, aby system wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) stał się domyślnym narzędziem; stworzenia narzędzia umożliwiającego osobom fizycznym i przedsiębiorstwom anonimowe zgłaszanie barier regulacyjnych napotkanych przy korzystaniu z przysługujących im praw na rynku wewnętrznym; poprawy egzekwowania przepisów w odniesieniu do unijnego prawodawstwa dotyczącego branży rolno-spożywczej (w tym zdrowia zwierząt i roślin); oceny integracji istniejących struktur (takich jak sieć współpracy w zakresie ochrony konsumenta, Sieć UE ds. Zgodności Produktów lub obserwatorium EUIPO) oraz laboratorium finansowanego w ramach Programu na rzecz jednolitego rynku lub programu „Cyfrowa Europa” do celów testowania i stosowania zaawansowanych rozwiązań informatycznych; skuteczniejszego zwalczania podrabianych i nielegalnych produktów, w tym nielegalnych produktów produkowanych lub montowanych z importowanych części w obrębie UE, oraz rozszerzenia obecnego mandatu OLAF-u; skuteczniejszego egzekwowania przepisów w łańcuchu rolno-spożywczym; opracowania systemów znakowania i identyfikowalności przez promowanie korzystania z narzędzi cyfrowych w celu umożliwienia bardziej ukierunkowanych kontroli na granicach zewnętrznych i w obrębie UE; uczynienia z systemu SOLVIT domyślnego narzędzia rozstrzygnięcia sporów na jednolitym rynku; usprawnienia procedur rozpatrywania spraw, tak aby w terminie dwóch miesięcy przeprowadzać wstępną ocenę skarg w celu ustalenia kolejnych kroków; oraz wykorzystania systemu EU Pilot na jasnych warunkach i z jasno określonym harmonogramem, w odniesieniu do przypadków, w których osiągalne wydaje się szybkie rozwiązanie w krótkim terminie.

2.2. Uwagi ogólne

2.2.1. EKES uważa, że urzeczywistnienie jednolitego rynku i skuteczne egzekwowanie dotyczących go przepisów jest sprawą pierwszorzędnej wagi, gdyż jest to środek służący realizacji celów politycznych zapisanych w dokumentach założycielskich Unii Europejskiej, a nie cel sam w sobie.

2.2.2. Główne bariery określone w komunikacie to: wybory regulacyjne na szczeblu krajowym i unijnym; transpozycja, wdrażanie i egzekwowanie przepisów; zdolności administracyjne i praktyczne w państwach członkowskich; ogólne otoczenie biznesowe i konsumenckie oraz pierwotne przyczyny niezwiązane z polityką publiczną, takie jak język czy kultura.

2.2.3. Uznanie systemu SOLVIT za domyślne narzędzie: EKES wspiera cel polegający na zadbaniu o to, by procedury w ramach systemu SOLVIT stały się domyślnym narzędziem usuwania nieuzasadnionych barier na jednolitym rynku. System ten dysponuje jednak jedynie procedurą dialogu i siłą przekonywania, co więcej nie może być wykorzystywany równoległe do postępowania przed sądem. System SOLVIT potrzebuje usystematyzowanej procedury przekazywania Komisji informacji o istotnych przypadkach. Jednocześnie ważne jest, by SOLVIT działał we wszystkich branżach i obszarach politycznych.

2.2.4. Usprawnienie oceny *ex ante* restrykcyjnych regulacji zgodnie z dyrektywą w sprawie analizy proporcjonalności⁽⁵⁾ jest środkiem przyjmowanym z ogromnym zadowoleniem. Jednakże Komisja powinna zapewniać systematyczne wsparcie i wydać wytyczne dla państw członkowskich w zakresie tego, jak przeprowadzać analizy proporcjonalności *ex ante* planowanych, krajowych środków regulowania zawodów zgodnie z postanowieniami dyrektywy ws. analizy proporcjonalności. Ponadto zaangażowanie zainteresowanych podmiotów w „analizę proporcjonalności” powinno stać się normą, a nie tylko wyjątkiem.

2.2.5. Uzyskiwanie informacji i procedury administracyjne: Jednolity portal cyfrowy jest jednym ze sposobów cyfrowego wyjścia naprzeciw potrzebom przedsiębiorstw i konsumentów w zakresie informacji pozyskiwanych online, jednak zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi jednolitego rynku państwa członkowskie muszą także informować przedsiębiorstwa za pośrednictwem punktów kompleksowej obsługi. Różne unijne akty prawne zakładają centralizację punktów kompleksowej obsługi. Zostaną one szybko włączone do jednolitego portalu cyfrowego, tak więc przedsiębiorstwa i konsumenci będą mogli uzyskać wsparcie i znaleźć potrzebne informacje w jednym miejscu. Przedsiębiorstwa powinny otrzymywać jedynie jednolitą, skoordynowaną odpowiedź.

2.2.6. Obecnie UE wstrząsają w posadach zarówno czynniki zewnętrzne takie jak trwająca pandemia, która spowodowała wiele ofiar śmiertelnych i zasiała panikę, doprowadzając całą gospodarkę UE do recesji, jak i czynniki wewnętrzne takie jak brak tego nagłego przyływu solidarności, który doprowadził do powstania Unii. Dlatego zadajemy sobie pytanie, co jest potrzebne do ustanowienia jednolitego rynku, który jest nie tylko przedsięwzięciem technicznym i legislacyjnym, wymagającym przemyślenia na nowo całego modelu europejskiego projektu. Całkowicie uzasadnione jest zastanawianie się, czy zjednoczona Europa – jaką niektórzy sobie wyobrażali, wielu z trudem budowało, a inni próbowali stopniowo niszczyć, przynajmniej od czasu odrzucenia konstytucji UE – będzie nadal istniała w 2050 r. i później jako model wolności, ostoja kultury, orędowniczka pokoju wspierająca dobrą wolę między narodami i stojąca w obronie równych szans dla mężczyzn i kobiet w świecie bez dyskryminacji i barier.

2.2.7. Jest to tym bardziej prawdziwe w tym szczególnie trudnym czasie, kiedy Europę dusi przedłużający się kryzys, który ma charakter systemowy, a nie jest po prostu wywołany obecnym stanem gospodarki: jest to nie tylko kryzys gospodarczy i finansowy, lecz także kryzys wartości społecznych i kulturowych. Znaczna część obywateli sądzi, że jedynym wiarygodnym rozwiązaniem jest odłożenie na bok czysto finansowego i gospodarczego podejścia na rzecz autentycznie politycznej Unii.

2.2.8. EKES uważa, że kryzys związany z COVID-19, który dotknął wszystkie państwa europejskie, wymaga przemyślenia na nowo całego systemu, nie tylko w sensie organizacyjnym, lecz także w celu znalezienia nowych pomysłów i opracowania nowych modeli biznesowych.

2.2.9. Nie we wszystkich państwach systemy ochrony ludności zadziałały, aby uporać się z kryzysem. Wręcz przeciwnie – w wielu miejscach systemy te zawiodły: ani instytucje rządowe na szczeblu centralnym, ani gminy, ani obywatele nie pokazali, że są gotowi na sytuację wyjątkową, a reakcje często były powolne i kosztowne, a niekiedy zaskakujące.

2.2.10. Stało się oczywiste, że w niektórych obszarach Europa jest zależna od państw trzecich – sytuacja ta wymaga przemyślenia na nowo pewnych podstaw Unii Europejskiej, która musi wykazać się zdolnością do reagowania i własnej reorganizacji. Szczególnej uwagi będą wymagały zamówienia publiczne na szczeblu gminnym, regionalnym i krajowym oraz wsparcie dla lokalnych dostawców: zamówienia publiczne muszą stać się gwarancją bezpieczeństwa ekonomicznego.

2.2.11. Oparta na rynku standaryzacja, stosowana nie tylko w odniesieniu do produktów, lecz także do usług, odgrywa ważną rolę w ramach „nowego podejścia”.

2.2.12. Należy przeprowadzić dokładną ocenę potrzeb w zakresie środków, które mają zostać przyjęte, oraz ocenę skuteczności i wpływu tych środków, tak aby przy regulowaniu usług te usługi, które są istotne dla jednolitego rynku, były wyraźnie odróżnione od innych.

2.2.13. EKES zgadza się z Komisją w kwestii znaczenia wszystkich środków mających na celu promowanie tworzenia, wdrażania i egzekwowania prawa Unii na jednolitym rynku. Dziedziny takie jak: towary i usługi, zamówienia publiczne, nadzór rynku, prawo spółek, prawo umów i prawo stosunków pozaumownych, przeciwdziałanie praniu pieniędzy, swobodny przepływ kapitału, usługi finansowe, konkurencja oraz opracowywanie narzędzi zarządzania wymagają pilnego ustanowienia jednolitego rynku, który chroni prawa osób fizycznych, producentów, pracowników i konsumentów, nie osłabiając przy tym zrównoważonej działalności gospodarczej.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 173 z 9.7.2018, s. 25.

2.2.14. EKES wzywa do stworzenia sprawiedliwego, jednolitego rynku uwzględniającego konieczność przestrzegania przepisów dotyczących pracy, konsumentów i środowiska zgodnie z nowo zaproponowaną strategią przemysłową dla Europy⁽⁶⁾ i zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym określonymi w programie Komisji. EKES w pełni poparł już te zasady i uważa, że Europa powinna przejąć inicjatywę w tej dziedzinie.

2.2.15. EKES popiera decyzję o utworzeniu Grupy Zadaniowej ds. Egzekwowania Przepisów dotyczących Jednolitego Rynku (SMET), złożonej z państw członkowskich i Komisji, zgodnie z propozycjami i zaleceniami przedstawionymi przez EKES przy różnych okazjach⁽⁷⁾.

2.2.16. EKES podkreśla znaczenie zwalczania każdego bez wyjątku przypadku nadmiernej regulacji i niewłaściwego egzekwowania przepisów, które to zjawiska tak często osłabiają prawidłowe funkcjonowanie rynku. Komitet zdecydowanie domaga się reprezentacji w tej grupie zadaniowej, co najmniej w charakterze obserwatora.

2.2.17. Jak EKES stwierdził już w szeregu wcześniejszych opinii⁽⁸⁾, zgadza się z Komisją co do zidentyfikowanych przez nią zagrożeń i opóźnień w odniesieniu do urzeczywistnienia jednolitego rynku, związanych z fragmentacją rynku, rozbieżnościami w możliwych do wyegzekwowania przepisach, niepewnością co do poufności danych, wykorzystywaniem sieci informatycznych bez skrupułów i w sposób nie zawsze możliwy do kontrolowania oraz z faktem, że w internecie dostępne są nielegalne usługi, głównie wskutek nieegzekwowania przepisów poprzez rozwiązania fiskalne i kary stosowane przez odpowiednie części Komisji. EKES zaleca, aby dyrekcje generalne Komisji zajęły się tymi kwestiami w oparciu o podejście przekrojowe.

2.2.18. EKES ubolewa nad faktem, że prawo Unii nadal nie jest skutecznie egzekwowane. Obywatele Unii powinni mieć prawo do wnoszenia znaczących powództw zbiorowych na szczeblu europejskim, co należy wprowadzić w sposób jednoznaczny i szybki; pomogłoby to zasadniczo w ostateczności zagwarantować możliwość rozliczania za nieprzestrzeganie przepisów europejskich, a tym samym przyczyniłoby się do dobrowolnego przestrzegania tych przepisów⁽⁹⁾.

2.2.19. EKES podkreśla, że bardzo często państwa członkowskie same naruszały uzgodnione zasady jednolitego rynku lub tworzyły i tolerowały przeszkody w prawie krajowym, aby stworzyć dodatkową ochronę na swoim rynku i dać przewagę krajowym przedsiębiorstwom. Korzyści takich działań są często bardzo krótkotrwałe, lecz szkodzi to MŚP i przedsiębiorstwom typu start-up, jak również osobom fizycznym i konsumentom, którzy są narażeni na ryzyko ze strony niezgodnych z wymogami produktów lub mają mniejszy wybór.

2.2.20. Z tego względu EKES popiera wezwanie Komisji skierowane do Parlamentu Europejskiego i Rady, by przyjąć wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie powiadamiania o przepisach krajowych w ramach dyrektywy usługowej⁽¹⁰⁾. Jednakże porozumienie to nie powinno kłaść się cieniem na obowiązującej dyrektywie usługowej przez tworzenie wyjątków od zasady powiadamiania w odniesieniu do ograniczeń terytorialnych (w tym miejskiego planowania przestrzennego) lub przez odebranie Komisji przynależnych jej obecnie uprawnień decyzyjnych.

2.3. Uwagi szczegółowe

2.3.1. Zakres jednolitego rynku oznacza, że UE jest w stanie stworzyć wielostronny, otwarty, niedyskryminujący i oparty na zasadach system handlowy. Przedsiębiorstwa z państw trzecich muszą przestrzegać przepisów UE, aby uzyskać dostęp do jednolitego rynku, w tym w dziedzinach takich jak: zdrowie, środowisko, bezpieczeństwo żywności i produktów oraz ochrona konsumentów.

2.3.2. EKES popiera decyzję Komisji, by połączyć już istniejące narzędzia wspierające rozwój jednolitego rynku z nowymi narzędziami (takimi jak centralny punkt informacyjny, do którego urzędnicy służby cywilnej w państwach członkowskich mogą zwracać się w sprawie praktycznych kwestii, platformy wymiany informacji z państwami członkowskimi – takie jak platforma na potrzeby dyrektyw w sprawie zamówień publicznych – oraz lepszy dostęp do informacji na temat przepisów i wymogów dla użytkowników za pośrednictwem jednolitego portalu cyfrowego).

⁽⁶⁾ COM(2020) 102 final.

⁽⁷⁾ Zob. Dz.U. C 43 z 15.2.2012, s. 14 i pozostałe wyżej wymienione opinie.

⁽⁸⁾ Zob. załączona lista.

⁽⁹⁾ EKES sporządził kilka opinii na ten temat, w tym: Dz.U. C 309 z 16.12.2006, s. 1, Dz.U. C 324 z 30.12.2006, s. 1, Dz.U. C 162 z 25.6.2008, s. 1, Dz.U. C 228 z 22.9.2009, s. 40 oraz Dz.U. C 128 z 18.5.2010, s. 97.

⁽¹⁰⁾ COM(2016) 821 final.

2.3.3. EKES zaleca, by Komisja dodała wytyczne dotyczące następujących zasad:

- a) pomocniczości i „podwójnej pomocniczości”;
- b) wzajemnego uznawania;
- c) innowacyjności i ostrożności;
- d) interesu ogólnego w odniesieniu do niektórych usług (np. usług bankowych i ubezpieczeniowych).

2.3.4. EKES zgadza się z decyzją o skupieniu się na zamówieniach publicznych. Administratorom i beneficjentom funduszy UE należy pomóc w doskonaleniu praktyk w zakresie zamówień publicznych, aby zapewnić równe warunki działania i wykorzystać zamówienia publiczne jako strategiczne narzędzie realizacji kluczowych celów polityki takich jak zasady gospodarki o obiegu zamkniętym.

3. W odniesieniu do komunikatu w sprawie określenia i usuwania barier na jednolitym rynku [COM(2020) 93 final] – INT/908

3.1. Bariery na jednolitym rynku

3.1.1. W komunikacie Komisji w sprawie określenia i usuwania barier na jednolitym rynku skupiono się na 13 głównych barierach, wykazując, że są one nie tylko natury regulacyjnej lub administracyjnej, lecz także praktycznej. Przedsiębiorstwa i konsumenci działający w UE często borykają się z kilkoma ograniczeniami jednocześnie. Dotyczy to w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), specjalistów i konsumentów.

3.1.2. Aby zaproponować możliwe rozwiązania na poziomie UE i państw członkowskich, w komunikacie wskazano pięć głównych przyczyn pierwotnych: wybory regulacyjne na szczeblu krajowym i UE; transpozycja, wdrażanie i egzekwowanie przepisów; zdolności i praktyki administracyjne w państwach członkowskich; ogólne otoczenie biznesowe i konsumenckie oraz pierwotne przyczyny niezwiązane z polityką publiczną, takie jak język czy kultura.

3.1.3. Czasami wydaje się, że państwa członkowskie naruszają uzgodnione zasady jednolitego rynku lub tworzą i tolerują przeszkody w prawie krajowym, aby stworzyć dodatkową ochronę na swoim rynku i dać przewagę krajowym przedsiębiorstwom.

3.2. Uwagi ogólne

3.2.1. EKES przyjmuje do wiadomości, że w komunikacie Komisji wskazuje się główne utrzymujące się bariery dla rzeczywistego jednolitego rynku. Są to nie tylko bariery natury regulacyjnej lub administracyjnej, lecz także praktycznej, co oznacza, że przedsiębiorstwa i konsumenci w UE często borykają się z kilkoma ograniczeniami jednocześnie. Ma to negatywny wpływ w szczególności na MŚP i osoby wykonujące wolne zawody.

3.2.2. EKES uważa, że skuteczna strategia wdrażania musi: 1) opierać się na silnym partnerstwie obejmującym wszystkie zainteresowane strony; 2) umożliwiać ściślejszą współpracę na szczeblu europejskim między istniejącymi sieciami egzekwowania przepisów, aby zapewnić zajmowanie się naruszeniami i rozwiązywanie złożonych problemów dotyczących kilku sektorów jednocześnie; 3) obejmować opracowanie strategii i środków skutecznie ukierunkowanych na naruszenia przepisów UE na dużą skalę i umożliwiających podjęcie jednego działania w zakresie egzekwowania przepisów, aby chronić wszystkie zainteresowane strony i zapewnić transgraniczne egzekwowanie prawa; 4) wykorzystywać potencjał nowych technologii w celu promowania skuteczniejszych działań w zakresie egzekwowania przepisów i ściślejszego nadzoru rynku.

3.2.3. EKES uważa, że zbyt długo niewystarczające lub niewłaściwe stosowanie przepisów UE było piętą achillesową prawa Unii i że z tego powodu nie zajęto się wieloma przypadkami oszustw i działań niezgodnych z prawem. Zdecydowane egzekwowanie prawa Unii ma zasadnicze znaczenie dla budowania zaufania konsumentów i zapewnienia wykorzystania pełni potencjału jednolitego rynku przez przedsiębiorstwa, pracowników i konsumentów.

3.2.4. Szkody wyrządzone na jednolitym rynku przez kryzys związany z COVID-19 zwiększą szkody spowodowane wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z UE. Może to oznaczać, że gdy pandemia się skończy, wzrosną różnice między państwami UE pod względem rozwoju gospodarczego, gwarancji społecznych i poziomu dobrobytu, co będzie miało konsekwencje dla jednolitego rynku i jego rozwoju.

3.2.5. EKES uważa, że obecna sytuacja mogłaby wręcz doprowadzić do zawężenia jednolitego rynku do zwykłej strefy wolnego handlu – nie naturalnego rezultatu ponadnarodowego projektu politycznego, lecz zaledwie najmniejszego wspólnego mianownika krajowych interesów państw.

3.2.6. EKES wzywa zatem do tego, by właściwe europejskie instytucje i organizacje społeczeństwa obywatelskiego jasno informowały obywateli Unii o ograniczeniach jednolitego runku, by mieli oni realistyczne wyobrażenie tego, czego mogą spodziewać w związku z jego realizacją i egzekwowaniem. W związku z tym ważne jest, aby nie narzucać ani środków, które mogą być zbędne i nieuzasadnione i które w rzeczywistości jedynie stwarzają bariery dla działalności przedsiębiorstw, w szczególności MŚP⁽¹⁾, w tym wolnych zawodów, ani pełnej harmonizacji, której nie da się obronić, biorąc pod uwagę fakt, że pierwszeństwo muszą mieć inne zasady, na przykład prawa konsumentów i ochrona konsumentów. Jednolity rynek musi odzwierciedlać założenie „siła tkwi w różnorodności”, które wraz z harmonizacją powinno być kluczowe w polityce europejskiej.

3.2.7. Standaryzacja, stosowana nie tylko w odniesieniu do produktów, lecz także do usług, odgrywa ważną rolę w ramach „nowego podejścia”.

3.2.8. Plan długofalowy taki jak ten opracowany przez Komisję w celu usunięcia pozostałych barier jest ambitnym i godnym pochwały przedsięwzięciem, lecz muszą mu towarzyszyć znaczne inwestycje w procesy informowania, ostrzegania, uczenia się, szkolenia, integracji i standaryzacji.

3.3. Wymiar socjalny jednolitego rynku

3.3.1. EKES ponownie wzywa Komisję do uwzględnienia wymiaru socjalnego UE w celu wspierania tworzenia rzeczywistych miejsc pracy dobrej jakości, wspierania mobilności ponadgranicznej, poprawy zdolności i umiejętności oraz zwiększenia inwestycji w te MŚP, które uważają, że są szczególnie ograniczone przepisami wprowadzonymi przez UE i w najmniejszym stopniu korzystają ze status quo. Z tego względu EKES z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie strategii MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy.

3.3.2. EKES uważa, że przepisy ustanowione w odniesieniu do jednolitego rynku są użyteczne tylko w takim zakresie, w jakim przyczyniają się do rozwoju zdrowej społecznej gospodarki rynkowej mającej na celu zapobieganie ubóstwu, nierówności, dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na zapewnienie osobom młodym miejsca w społeczeństwie.

3.3.3. Wśród MŚP i pracowników panuje silne poczucie, że to oni najbardziej ucierpieli w wyniku kryzysu gospodarczego, wprowadzenia euro, a obecnie bardzo poważnej pandemii, która wpędziła europejską gospodarkę w recesję. Oznacza to, że każdy środek wspierający jednolity rynek europejski musi wiązać się z prostszą, bardziej bezpośrednią i skuteczniejszą komunikacją, ograniczeniem biurokracji i zasadami, które będą zrozumiałe dla wszystkich.

3.3.4. EKES apeluje również o to, by przyszłe środki w zakresie zielonej gospodarki oraz plan działania Komisji na rzecz jednolitego rynku obejmowały przepisy dotyczące sektora gospodarki społecznej, co pozwoli zagwarantować przedsiębiorstwom tego sektora równe warunki działania i promować jego rozwój.

3.3.5. Wsparcie dla młodych przedsiębiorców oraz innowacyjnych produktów i usług jest kluczowym aspektem programu mającego na celu utworzenie jednolitego rynku. EKES popiera decyzję o wspieraniu nowych modeli biznesowych, mianowicie gospodarki o obiegu zamkniętym, zaawansowanych technologii, rozwiązań niskoemisyjnych i zasobooszczędnych oraz innych inicjatyw służących na przykład promowaniu międzynarodowego wymiaru przedsiębiorstw, przyciąganiu talentów i poprawie umiejętności pracowników.

3.3.6. EKES zgadza się, że należy wspierać MŚP inwestujące w projekty cyfrowe. Projekty powinny być również opracowywane w taki sposób, aby przynosiły korzyści przedsiębiorstwom, konsumentom i całemu społeczeństwu obywatelskiemu.

3.4. Uwagi szczegółowe

3.4.1. EKES podkreśla trudności, jakie napotyka europejskie przedsiębiorstwa, konkurując na rynkach światowych z oligopolami lub monopolami, które w niektórych przypadkach są własnością państwa. Do przykładów należą branża kolejowa, transport lotniczy i energia wiatrowa, w których to sektorach przedsiębiorstwa europejskie napotykać zaciekle konkurencję (ze strony przedsiębiorstw z państw trzecich, w szczególności chińskich).

⁽¹⁾ Dz.U. C 376 z 22.12.2011, s. 51.

3.4.2. EKES wspiera Komisję w walce o zapewnienie zgodności produktów na platformach internetowych z przepisami, tak aby nielegalne i niebezpieczne produkty nie były wprowadzane do obrotu. Podkreśla znaczenie każdego bez wyjątku środka mającego na celu sprawdzenie zgodności produktów sprzedawanych na platformach internetowych oraz próbę zapewnienia bezpieczeństwa produktów w globalnym łańcuchu dostaw online.

3.4.3. EKES pragnie jednak zalecić, by w ramach tego działania Komisja rozważyła również takie kwestie, jak: sztuczna inteligencja, informacje handlowe, marketing i reklama, gwarancje prawne i umowne w zakresie sprzedaży towarów i usług oraz przepisy szczegółowe dotyczące wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących rynku wewnętrznego w sektorach bankowości i ubezpieczeń.

Bruksela, dnia 16 lipca 2020 r.

Luca JAHIER
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
